

МИНИСТАРСТВО РАДА И
БОРАЧКО-ИНВАЛИДСКЕ ЗАШТИТЕ

**ИНФОРМАЦИЈА
О ПРОВЕДЕНОМ АКЦИОНОМ ПЛАНУ ЗА ЕФИКАСНИЈУ РЕВИЗИЈУ ОСТВАРЕНОГ
СТАТУСА И ПРАВА ИЗ ОБЛАСТИ БОРАЧКО-ИНВАЛИДСКЕ ЗАШТИТЕ**

Бања Лука, март 2010. године

ИНФОРМАЦИЈА
О ПРОВЕДЕНОМ АКЦИОНОМ ПЛАНУ ЗА ЕФИКАСНИЈУ РЕВИЗИЈУ ОСТВАРЕНОГ СТАТУСА И ПРАВА ИЗ
ОБЛАСТИ БОРАЧКО-ИНВАЛИДСКЕ ЗАШТИТЕ

I - Увод

Закључком Владе РС од 08.06.2009. дата је сагласност на Акциони план за ефикаснију ревизију оствареног статуса и права из области борачко-инвалидске заштите, на основу које је министар рада и борачко-инвалидске заштите именовано Централну ревизиону комисију.

Централна ревизиона комисија је у периоду од 21.07.2009. год. до 05.12.2009. год. извршила управни надзор у предметима личне и породичне инвалиднине у свим општинама Републике Српске, као и увид у рад свих општинских бораčkih организација.

Са почетком рада Централне ревизионе комисије, Министарство је наложило општинским органима управе да искористи Законом предвиђену могућност у поступку превођења рјешења на нови Закон, укину сва рјешења којима је незаконито признат статус и право.

Истовремено, општинским бораčким организацијама је наложено да поново преиспитају своја мишљења о дужини и условима ангажовања лица у Одбрамбено-отаџбинском рату и да за сва лица за која утврде да не испуњавају услове за признату категорију борца у којој се налазе, претходно мишљење ставе ван снаге и општинском органу управе доставе ново, образложено мишљење које ће бити основ, односно доказ за обнову поступка у предметима категоризације.

Паралелно са овим активностима у Министарству је започела контрола свих увјерења о погибији, смрти, нестанку, рањавању, повређивању и озлеђивању припадника ВРС.

II - Контрола општинских органа управе надлежних за борачко-инвалидску заштиту

У поступку контроле је уочено да ниједна општина у Републици Српској нема стопостотну ажурност у предметима породичне инвалиднине и предметима личне инвалиднине инвалида од прве до шесте категорије који су били предмет контроле. Пропусти уочени у предметима, крећу се од пропуста формалне природе па до оних суштинске природе у којима су права остварила лица која за то нису имала законски основ.

Утврђено је и да велики број предмета никада није био на ревизији у Министарству.

Преглед броја контролисаних предмета

Предмети ратних војних инваида од прве до шесте категорије....	13.897
Предмети породичне инвалиднине.....	19.280
<u>Укупно прегледано</u>	33.177

Такође, прегледан је и одређен број предмета категоризације, али је акценат био на предметима личне и породичне инвалиднине.

Предмети са утврђеним недостацима.....7.431

Од 7.431 предмета са утврђеним недостацима или 22.4 % од укупно прегледаних , издвојено је :

-5699 предмета за ревизију Министарства ,
-1732 предмета за отклањање недостатака на нивоу првостепеног органа

На подручју читаве Републике уочено је различито тумачење и примјена Правилника о утврђивању процента војног инвалидитета од стране љекарских комисија, те неуједначен приступ општинских бораčkih организација у поступку давања мишљења у предметима категоризације.

III – Увид у рад општинских борачких организација

Законом о правима бораца, Борачкој организацији РС је повјерена важна улога у поступку утврђивања статуса и категорије борца. Општинске борачке организације својим мишљењем о дужини ангажовања и изјашњењем о условима ангажовања борца, односно времену provedеном у зони и ван зоне борбених дејстава, утичу на разврставање у једну од седам категорија борца.

Један од циљева Централне ревизионе комисије био је утврђивање разлога постојања великог броја бораца прве и друге категорије.

Централна ревизиона комисија извршила је увид у рад свих комисија општинских борачких организација које у предметима категоризације дају мишљења о дужини и условима ангажовања у рату.

У Републици Српској до сада је категорисано 181.580 бораца, од којих је 122.416 или 67,4 % бораца прве и друге категорије.

С обзиром на ограничено вријеме и капацитет Централне ревизионе комисије, предмет контроле су били само они предмети категоризације у којима је првостепени орган одлучио без претходно затраженог мишљења од општинских борачких организација, или је одлучио супротно датом мишљењу.

На овај начин је утврђено да у 352 предмета општински орган управе није поступио у складу са важећим прописима.

Обилазак општинских борачких организација показао је да поједине општинске борачке организације нису имале критички приступ у поступку давања мишљења, односно нису испоштовале Инструкцију донешену од стране Републичке борачке организације и члан 26. Закона о правима бораца којим је дефинисана зона борбених дејстава, па је велики број бораца прве и друге категорије искључиво производ некритичког мишљења њихових комисија.

IV - Поступање по налогу Централне комисије за ревизију

1. Поступање првостепених органа

Од укупно издвојених 7.431 предмета са утврђеним недостацима, првостепеним органима је наложено да 1.732 предмета или 23 % поново упуте на вјештачење првостепеним љекарским комисијама.

Министарство је у циљу веће ефикасности извршило реорганизацију љекарских комисија те разрјешило оне комисије које нису вјештачиле у складу са Правилником о утврђивању процента војног инвалидитета. Најбројнији пропусти у раду љекарских комисија утврђени су у Бањалучком региону гдје је уочен највећи број ратних војних инвалида који су инвалидност стекли по основу болести.

Поступајући по налогу Централне ревизионе комисије у поступку превођења, првостепени органи су донијели нова рјешења којима је укинут статус, односно дошло до промјене категорије инвалидитета за 688 корисника.

2. Поступање стручних служби Министарства

Централна ревизиона комисија је наложила да се 5.699 предмета или 77 % од укупно издвојених, упуту на ревизију у Министарство. До децембра мјесеца, поступајући по записницима Централне ревизионе комисије или рјешавајући предмете зашримљене у редовном поступку, у Министарству је ријешено укупно 490 предмета.

Извршеном ревизијом 490 предмета остварени су сљедећи ефекти:

-У 374 предмета или 76 % дата је сагласност на претходно рјешење

-У 116 предмета или 24 % укинут је статус , односно дошло је до промјене категорије инвалидитета.

Такође је извршена ревизија 40 увјерења о околностима страдања и дужине ангажовања у рату, од чега је 32 или 80 % стављено ван снаге и то:

-17 увјерења о погибији, смрти , нестанку,

-13 увјерења о рањавању , повређивању или озлеђивању и

-2 увјерења о дужини ангажовања у рату.

За 8 ревидираних увјерења, потврђене су околности страдања.

У циљу контроле признатог права у предметима инвалида од седме до десете категорије, Министарство је у Граду Бањалуци извршило увид у предмете личне инвалиднине инвалида седме категорије. Недостаци су утврђени у више од 60% предмета у овој категорији инвалида.

Проблеми са којима се суочава Министарство је изузетно мала пропусна моћ што потврђују сљедећи подаци:

Укупан број неријешених предмета у Министарству износи - 19225. од чега:

5699 предмета достављених на ревизију по налогу централне ревизионе комисије.

13526 предмета редовно заprimљених (жалба, управни спорови, захтијеви)

Са утврђеном мјесечном нормом и постојећим бројем од 10 извршилаца, за рјешавање задужених 5699 предмета на ревизији, биле би потребне најмање 2 (двје) године, под условом да се рјешавају само предмети достављени по налогу Централне ревизионе комисије.

За рјешавање 13526 преосталих редовно заprimљених предмета потребно је око 4 (четири) године под условом да се не заprimи ни један нови предмет.

Евидентно је да би вријеме потребно за реализацију овог захтјевног посла са постојећим бројем извршилаца било недопустиво дуго. Такође, очекивати је да ће сви корисници права који ће у поступку ревизије изгубити досадашње бенефиције искористити законско право и уложити жалбу на ново рјешење. То ће додатно повећати број предмета који ће приспјети у Министарство и које ће требати рјешавати у наредном периоду.

Напомињемо, да се на годишњем нивоу у Министарству заprimи у просјеку 12.400 предмета.

V -Ефекти ревизије у области пензијског и инвалидског осигурања

Као посљедица реформе у области борачко-инвалидске заштите измјењен је Закон о ПИО-у (измјене усвојене у децембру 2009.), што је резултирало губитком свих бенефиција из области пензијског и инвалидског осигурања за категорисане борце шесте и седме категорије, Истовремено, у складу са измјенама у Закону о ПИО-у, борци пензионери који су остваривали повољнији пензијски основ на основу увјерења о непрекидном учешћу у рату, били су у обавези да у циљу даљег кориштења тих бенефиција поднесу захтјев за категоризацију, односно да Фонду ПИО-а доставе рјешење о категоризацији.

Оваква законска обавеза допринијела је смањивању броја лица која испуњавају услове за бенефиције по прописима ПИО-а, а што је уједно резултирало смањивању издвајања из буџета за исплату пензија.

С друге стране, обавезна категоризација истовремено је довела до повећаног броја бораца за 5370 којима је рјешењима утврђен статус борца прве или друге категорије.

Због некритичког односа појединих општинских борачких организација у поступку давања мишљења у предметима категоризације, велики број припадника оружаних снага је неосновано стекао статус борца прве и друге категорије, те остварио право на загарантован пензијски основ и увећање пензије по основу прописа из области ПИО-а, као и право на борачки додатак, што директно проузрокује штетне посљедице по буџет.

Ревизија рјешења о категоризацији која ће за посљедицу имају губитак или промјену статуса и категорије борца, значајно ће се одразити на права остварена у области пензионог и инвалидског осигурања.

VI - Финансијски резултати Акционог плана

Увидом у информациони систем борачко-инвалидске заштите утврђено је да је као посљедица рада Централне ревизионе комисије постигнута уштеда од 140.000 марака на позицији личних и породичних инвалиднина на **мјесечном нивоу**.

Финансиски ефекти који су остварени, највећим дијелом су резултат поновног вјештачења првостепених љекарских комисија затражених од првостепених органа у поступку превођења по налогу Централне ревизионе комисије.

Значајнији ефекти поступања Министарства и првостепених органа у предметима личне инвалиднине, очекују се у наредном периоду јер је савим извјесно да ће у већем броју предмета доћи до смањења процента утврђеног инвалидитета или потпуног губитка статуса ратног војног инвалида.

Када су у питању предмети породичне инвалиднине, такође је извјесно да ће у наредном периоду у одређеном броју предмета корисници изгубити статус породице погинулог борца, а као посљедица поступка ревизије увјерења о околностима страдања.

VII - РЕЗИМЕ:

1. Квалитет проведене кампање

Први пут је једна независна и непристрасна комисија сачињена од стручних лица Министарства и представника борачке организације обишла све општине у Републици Српској и извршила управни надзор у стање предмета у првостепеним органима.

Посебно истичемо значајан допринос руководства Борачке организације Републике Српске у провођењу Акционог плана за ефикаснију ревизију, што је свакако допринијело да се ова активност Владе Републике Српске успјешно реализује уз пуну подршку јавности.

2. Смањивање броја корисника

У службеној евиденцији Министарства регистровано је 251.031 лица са статусом и правима из области борачко-инвалидске заштите од чега:

- 181.580 категорисаних бораца,
- 37.232 војних инвалида,
- 32.219 корисника породичне инвалиднине

Један од најважнијих циљева Акционог плана је смањење броја корисника који неоправдано остварују статус и права из области борачко-инвалидске заштите, како би се вратило достојанство часним борцима и оствариле уштеде у буџету.

У досадашњем току ревизије, смањење броја корисника углавном је резултат поступања првостепених органа.

Да би ефекат био потпун, потребно је провести другостепени поступак, и извршити ревизију рјешења што је у надлежности Министарства.

Досадашњи ефекат рада Централне ревизионе комисије је смањење броја корисника или промјена категорије инвалидитета из више у нижу за 838 корисника.

2. Уштеда средстава

Значајна уштеда средстава је остварена на позицијама личних и породичних инвалиднина, те по основу смањења броја категорисаних бораца који остварују право на борачки додатак, као и право на борачке бенифиције по основу Закона о ПИО-у.

Као посљедица ефеката рада Централне ревизионе комисије, остварена је уштеда од 140.000 марака на позицији личних и породичних инвалиднина на мјесечном нивоу. Примјеном Закона о измјени и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању, у дијелу да бенефиције из области ПИО задржавају само категорисани борци, у октобру, у односу на септембар 2009. године, за пензије је исплаћено мање 665.848 КМ, док је у децембру тај износ 633.592 КМ.

Значи, као посљедица измјена прописа у области ПИО, те досадашњег рада Централне ревизионе комисије на мјесечном нивоу се у буџету остварује уштеда од преко 800.000,00 КМ.

Финансијски ефекти посљедњих измјена Закона о ПИО-у (усвојене у децембру 2009.), на основу којих ће све бенефиције из области пензијског и инвалидског осигурања изгубити категорисани борци шесте и седме категорије, тек ће бити видљиви приликом исплате пензија за јануар 2010. године.

Реалне уштеде буџетских средстава могуће је очекивати тек након завршеног управног поступка свих предмета изузетих на ревизију.

3. Кадровска попуна

Због повећаног обима посла, након проведених активности утврђених Акционим планом, а у циљу доношења законитих рјешења и постизања буџетских уштеда, потребно је извршити кадровску попуњу у Министарству са најмање пет извршилаца ВСС на пословима управног рјешавања, на неодређено вријеме, за шта је потребно обезбиједити износ од 94.500,00 КМ на годишњем нивоу.

Без додатног, неопходног, броја извршилаца на управном рјешавању, ефекти ревизије остаће скромни и неће дати очекиване финансијске резултате у смислу буџетских уштеда. Такође, неажурност у рјешавању предмета због недовољног броја извршилаца створиће неповјерење грађана у ову активност Владе, која је, према испитивању јавног мнијења (које је на захтјев Владе пред крај 2009. године провела агенција PRISM RESEARCH..), добила пуну подршку јавности.

4. Техничка опремљеност

Потребно је обезбједити да се управни надзор у свим предметима који се налазе код првостепених органа врши из сједишта Министарства.

Неопходно је и увести аутоматску обраду војних евиденција преузетих од ВРС, што ће омогућити бржи, ефикаснији и поузданији приступ информацијама.

5. Реорганизација љекарских комисија

Због чињенице да је највећи број пропуста уочен у раду љекарских комисија, неопходно је одредити **посебну институцију за оцјеног војног инвалидитета** која би била савремено опремљена и у којој би вјештачења вршили признати љекари потребних специјалности. Вјештачење односно оцјену војног инвалидитета, могао би успјешно да обавља Завод за медицину рада и спорта.

Овим би се добило на квалитету оцјене војног инвалидитета, постигла једнообразност примјене Правилника на читавом простору Републике Српске, а самим тим и уштедила значајна средства из буџета.

6. Закључак

Реализацијом Акционог плана утврђено је да је у области борачко-инвалидске заштите велики број лица на незаконит начин остварио статус и права, по основу којих се из буџета исплаћују значајна новчана средства. Како су Акционим планом само створене претпоставке за ефикаснију ревизију, у наредном периоду неопходно је извршити кадровску попуњу и технички опремити стручне службе Министарства.

Такође, неопходно је у 2010 години извршити управни надзор над предметима личне инвалиднине инвалида од седме до десете категорије, као и у предметима категоризације бораца.

Иако ове категорије инвалида имају мјесечна примања од 25 до 100 КМ, због своје бројности (22421 корисника), издвајања из буџета за њихове инвалиднине представљају значајну ставку која износи око 12.000.000 КМ на годишњем нивоу.

Такође, неопходно је приступити доношењу новог Закона о правима бораца са новим системским рјешењима, посебно у области категоризације.

**МИНИСТАР
Раде Ристовић**

07. 04. 2010
16-012-51/10

На основу члана 43. став 7. Закона о Влади Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 118/08), а након разматрања Информације о проведеном акционом Плану за ефикаснију ревизију оствареног статуса и права из области борачко-инвалидске заштите, Влада Републике Српске, на 166. сједници одржаној 24.03.2010. године, **доноси**

ЗАКЉУЧАК

1. Влада Републике Српске се упознала са Информацијом о проведеном Акционом плану за ефикаснију ревизију оствареног статуса и права из области борачко-инвалидске заштите, и исту прихватила.
2. Даје се сагласност Министарству рада и борачко-инвалидске заштите да због повећаног обима посла, након проведених активности утврђених Акционим планом из тачке 1. овог закључка, изврши кадровску поуну са 5 извршилаца-дипломираних правника, на неодређено вријеме, на пословима управног рјешавања.
3. Влада Републике Српске је определијелена да, у циљу објективнијег вјештачења војног инвалидитета, министар рада и борачко-инвалидске заштите, сходно члану 93. став 3. Закона о правима бораца, војних инвалида и породица погинулих бораца одбранбено-отаџбинског рата Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 55/07), повјерити оцјењивање војног инвалидитета у првом и другом степену у предметима из области борачко-инвалидске заштите Заводу за медицину рада и спорта.
4. За реализацију овог закључка задужују се Министарство рада и борачко-инвалидске заштите, Министарство здравља и социјалне заштите и Министарство финансија.
5. Закључак ступа на снагу даном доношења.

Број:04/1-012-2-530/10

Датум:24.03.2010. године

ПРЕДСЈЕДНИК ВЛАДЕ

Милорад Додик

05
03
01
02
05И.1